

ชุมชนตะโหนดปรับตัวรับมือภัยพิบัติ

กรณีศึกษาการเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติของชุมชนลุ่มน้ำตะโหนด จังหวัดพัทลุง

ความเป็นมา

เอกสาร “การลดความเสี่ยงภัยพิบัติและการปรับตัวของชุมชนในประเทศไทย” เป็นส่วนหนึ่งของการบันทึกและจัดทำกรณีศึกษาแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติของชุมชน ภายใต้โครงการ “การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐระดับชาติและอาเซียน และภาคประชาสังคมในการสนับสนุนการปฏิบัติตามแผนงาน AADMER –โครงการ AADMER”¹ ดำเนินงานโดยคณะทำงานเอพีจี AADMER (APG)² มีองค์การเฮล์พเอจ อินเตอร์เนชั่นแนล (HelpAge International) เป็นองค์กรประสานงานหลักในประเทศไทย โดยร่วมมือกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และองค์กรภาคประชาสังคมที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ รวมทั้งองค์กรสมาชิก APG ในประเทศไทย โครงการฯ ได้รับการสนับสนุนจากเงินช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการคุ้มครองพลเรือน (ECHO) เอกสารเน้นประเด็นความร่วมมือจากหลายภาคส่วน การมีส่วนร่วมและการตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ เด็ก ผู้พิการ และสตรี กรณีศึกษานี้ใช้ข้อมูลจากรายงาน “การปรับตัวของชุมชนในพื้นที่ภัยพิบัติ” ของมูลนิธิการพัฒนาอย่างยั่งยืน และข้อมูลที่เก็บเพิ่มเติมบางส่วน มูลนิธิฯ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติของโครงการ AADMER ในประเทศไทย

1) AADMER – ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินริเริ่มขึ้นเมื่อปี 2547 หลังจากเหตุการณ์สึนามิในมหาสมุทรอินเดีย ความตกลงดังกล่าวนี้ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศสมาชิกเมื่อปี 2548 และมีผลผูกพันทางกฎหมายเมื่อบังคับใช้ในวันที่ 24 ธันวาคม 2552 หลังการให้สัตยาบันของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ซึ่งทำให้ความตกลงอาเซียนฯ เป็นเครื่องมือที่มีผลผูกพันทางกฎหมายฉบับแรกของโลกที่อยู่ภายใต้กรอบการค้าการลงทุนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ครอบคลุมอาเซียนและระดับประเทศ โดยในระดับประเทศมี เขมร อินโดนีเซีย ลาว พม่า ฟิลิปปินส์ ไทย และเวียดนาม

2) เอพีจี คือ คณะทำงานร่วม (consortium) ขององค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ 7 องค์กร ได้แก่ ChildFund International, HelpAge International, Mercy Malaysia, Oxfam, Plan International, Save the Children และ World Vision โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างกลไกการทำงานระหว่างภาคประชาสังคมกับอาเซียนในการพัฒนาประเทศและการจัดการภัยพิบัติ

จัดพิมพ์: องค์กรเฮล์พเอจ อินเตอร์เนชั่นแนล (HelpAge International) ปีที่จัดพิมพ์: ตุลาคม 2556

ที่อยู่: 6 ซอย 17 ถ.นิมมานเหมินทร์, ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200, โทรศัพท์: 053 225-440 โทรสาร: 053 225-441 hai@helpageasia.org, www.helpage.org

ชุมชนตะโหนดปรับตัวรับมือภัยพิบัติ

ทุกครั้งที่เกิดภัยพิบัติขึ้นส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อมนุษย์ ด้วยความรุนแรงมากน้อยแตกต่างกันไป ทั้งความเสียหายต่อการประกอบอาชีพ สภาพแวดล้อม ทรัพย์สิน ตลอดจนทั้งชีวิตของผู้คน ภัยพิบัติเกิดขึ้นได้ทั้งจากธรรมชาติ เช่น อุทกภัย วาตภัย ดินถล่ม ภัยแล้ง ไฟป่า และแผ่นดินไหว และจากการกระทำของมนุษย์ เช่น อุบัติเหตุด้านนิวเคลียร์ การรั่วไหลของน้ำมันดิบ การออกแบบและก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานสาธารณะที่ไม่ได้มาตรฐาน และพบว่าการกระทำจากมนุษย์ ได้เพิ่มความรุนแรงและความเสียหายจากภัยธรรมชาติให้มากยิ่งขึ้น เช่น การออกแบบบ้านเรือนและการก่อสร้างถนนหนทางที่ไม่ได้ใส่ใจสภาพระบบนิเวศน์ และสภาพปัญหาภัยธรรมชาติที่ชุมชนเผชิญอยู่ รวมทั้งการตัดไม้ทำลายป่า ฯลฯ อาจกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่เพิ่มความรุนแรงและความเสียหายจากอุทกภัย

แม้ขณะนี้ ภัยพิบัติจะมีความถี่และความรุนแรงที่เพิ่มขึ้น แต่ประเด็นการตั้งรับปรับตัวของชุมชนเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยที่เกิดขึ้น ยังไม่ได้รับการใส่ใจว่าเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องร่วมกันสร้างให้เกิดเป็นวาระแห่งชาติ วาระประชาชน ที่ทุกฝ่ายต้องตระหนักและร่วมมือกันเตรียมความพร้อมเพื่อ

ลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น หากแต่ที่ **ชุมชนลุ่มน้ำตะโหนด** จังหวัดพัทลุง เป็นตัวอย่างที่ดีที่มีปฏิบัติการของชาวบ้านในการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยธรรมชาติน้ำท่วมซ้ำซาก มีการจัดการกับภัยที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมสามารถลดความเสียหายได้ ซึ่งอาจนำไปใช้กับชุมชนอื่นได้

ชุมชนตะโหนดกับภัยน้ำท่วมที่เกิดซ้ำซาก

ชุมชนตะโหนดตั้งอยู่บริเวณเชิงเขา ทั้งเทือกเขาบรรทัด และเขาหัวช้าง จึงเป็นพื้นที่รองรับน้ำจากภูเขาก่อนที่จะไหลผ่านไปยังชุมชนที่อยู่ท้ายน้ำ ชุมชนตะโหนดเผชิญกับอุทกภัยอยู่เป็นประจำทุกปีโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน ภัยน้ำท่วมที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะแบบฉับพลัน ด้วยกระแสน้ำที่ไหลหลากเร็วและรุนแรงมากบ้างน้อยบ้างต่างกันไป สร้างความเสียหายแก่ที่ตั้งบ้านเรือนของชุมชนและพื้นที่เกษตรกรรมมาโดยตลอด ด้วยสาเหตุจากภาวะสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป มีฝนตกรุนแรงและ

มีความถี่เพิ่มขึ้น ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงและขยายการใช้ประโยชน์ที่ดินในป่าตามธรรมชาติเพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจ ฝืนป่าที่เคยดูดซับและชะลอการไหลของน้ำมีพื้นที่ลดลง การขยายตัวของชุมชนที่มากขึ้น มีการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนของทางน้ำไหล และรูปแบบของอาคารก่อสร้างก็เปลี่ยนจากบ้านใต้ถุนสูงมานิยมปลูกบ้านแบบก่ออิฐถือปูนและสร้างติดพื้น ส่งผลทำให้สถานการณ์น้ำท่วมที่ชาวบ้านเคยรับมือได้กลายเป็นปัญหารุนแรงสร้างความเดือดร้อนและความเสียหายมากขึ้น

การย้ายชุมชนหรือบ้านเรือนออกจากพื้นที่เสี่ยงภัยเป็นเรื่องยากเพราะพื้นที่จำกัดและชาวบ้านเองขาดทุนทรัพย์ เมื่อชาวบ้านต้องอาศัยอยู่ในที่เดิม สิ่งที่สามารถทำได้คือการปรับตัวพึ่งตนเองเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นโดยสูญเสียให้น้อยที่สุด

มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (www.sdfthai.org) เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2539 โดยระยะเริ่มต้นของการทำงาน ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสิทธิชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ทั้งดิน น้ำ ป่า และทะเล ปัจจุบันดำเนินการด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ควบคู่กับการลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ และการตั้งรับปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยชุมชนเป็นฐานในการทำงาน และนอกจากงานในระดับชุมชน และท้องถิ่นแล้ว ยังได้ประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ สถาบันวิชาการ และองค์กรเอกชน ในการพัฒนานโยบายและแผนงานที่มีธรรมาภิบาลและเสริมสร้างความเข้มแข็งของทุกฝ่ายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

สถานการณ์วัดตะโหมด

น้ำกับป่ามีความสัมพันธ์กัน เมื่อชุมชนตะโหมดประสบปัญหาเรื่องน้ำทั้งภัยแล้งและน้ำท่วม ชาวบ้านได้สร้างเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนปัญหาและร่วมกันหาทางออกเกิดเป็นกลุ่ม **สถานการณ์วัดตะโหมด** อันเป็นพื้นที่ที่สมาชิกของชุมชนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งเรื่องในชุมชนและนอกชุมชนที่ครอบคลุมทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ประเด็นสำคัญหนึ่งที่ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาหารือกัน คือ เรื่องการลดน้อยลงของพื้นที่ป่าและปัญหาน้ำท่วมและการขาดแคลนน้ำ อันเป็นที่มาของการร่วมกันดำเนินกิจกรรมจัดการระบบนิเวศต้นน้ำ โดยมีแนวคิดการทำ **ธนาคารน้ำ** โดยการทำฝายกั้นน้ำเพื่อเก็บกักน้ำไว้ในลำห้วย เก็บความชุ่มชื้นไว้ในผืนป่า เก็บอินทรีย์วัตถุไว้ในดิน เพื่อให้ป่าคืนความอุดมสมบูรณ์มาช่วยชะลอความเร็วและแรงของน้ำในหน้าฝน รวมทั้งการร่วมกันทำ **ป่าชุมชน** กำหนดขอบเขตพื้นที่อนุรักษ์ มีการตั้ง **อาสาสมัครชุมชน** ร่วมมือกับภาครัฐทำป่าชุมชน ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการจากภาครัฐนำไปสู่การปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการป่าอย่างมีส่วนร่วมระหว่างรัฐและชุมชน ก่อให้เกิดการอนุรักษ์พื้นที่ป่าและป้องกันการบุกรุกการตัดไม้ทำลายป่า ได้อย่างเป็นรูปธรรม

ปัญหาการลดลงของพื้นที่ป่าส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ป่าดั้งเดิมกลายเป็นสวนยางพารา การจะแก้ปัญหาด้วยการปลูกป่าในสวนยางที่มีเจ้าของจึงเป็นไปได้ ทางออกที่ชาวบ้านเห็นว่าเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาคือการปรับปรุงระบบการปลูกสวนยางจากการปลูกพาะยางพารามาเป็นการปลูกพีชร่วมกับยางหรือ **สวนยางแบบวนเกษตร** โดยได้ต้นแบบมาจากป่ายางของ ลุงวิฑูรย์ หนูเสน ซึ่งทำสวนยางแนวพหุเกษตร ในลักษณะเลียนแบบธรรมชาติ สวนยางของลุงวิฑูรย์ที่ได้มีการปรับปรุงตั้งแต่ปี 2541 ในปัจจุบันมีสภาพคล้ายคลึงกับป่ามาก ส่งผลดีตรงที่สามารถขยายระยะเวลาการให้น้ำยางของต้นยางได้นานกว่าสวนยางทั่วไป นอกจากนั้นเมื่อมีลมพายุรุนแรง สวนยางหลายแห่งต้องประสบปัญหาต้นยางโค่นล้ม แต่สวนของลุงวิฑูรย์ กลับไม่ได้รับผลกระทบเหมือนสวนยางข้างเคียง จึงทำให้มีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการกันมาก

เป็นที่ตระหนักว่าการฟื้นฟูสภาพธรรมชาติเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลายาวนานกว่าจะเห็นผล ในขณะที่ภัยพิบัติก็ยังคงเกิดขึ้นและมีความรุนแรงมากขึ้น สถานการณ์วัดตะโหมดจึงพัฒนางานต่อยอดจากฐานศักยภาพเดิมที่มีอยู่ของชุมชน โดยขยาย

ขอบเขตการทำงานให้ครอบคลุมเรื่องการสร้างความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิต การงานอาชีพและทรัพย์สินของชุมชน โดยกิจกรรม **เตรียมความพร้อมชุมชนเพื่อลดความเสี่ยง** และยกระดับความสามารถรับมือกับภัยพิบัติในขณะที่ยังคงใส่ใจพัฒนางานการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการทรัพยากรการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ การจัดการและการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสมกับการอนุรักษ์พื้นที่ป่าและสภาพระบบนิเวศพื้นที่สูงเนินเขา

การทำสวนยางแบบวนเกษตร ลักษณะคล้ายคลึงกับป่าธรรมชาติ ช่วยลดปัญหาต้นยางโค่นล้มจากลมพายุ

จากสถานการณ์วัดตะโหนด สู่วิถีความร่วมมือพหุภาคี

การจัดการภัยพิบัติ หากดำเนินการเฉพาะในส่วน
ของภาคประชาชนก็จะมีข้อจำกัด ทั้งเรื่องการช่วย
เหลือเยียวยาผู้ประสบภัยเมื่อเกิดเหตุ หรือการขน
ย้ายผู้คน ผู้ป่วย คนชรา ผู้พิการ การฟื้นฟูการงาน
อาชีพและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถดำเนินการ
ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงเป็นที่มาของการ
ประสานการทำงานระหว่างองค์กรชาวบ้านกับ
องค์การบริหารส่วนตำบลตะโหนด และหน่วยงาน
ต่างๆที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมที่ได้ร่วมกันกำหนดขึ้น
เพื่อยกระดับประสิทธิภาพในการทำงานให้มีระบบ
แบบแผนมากขึ้นคือ **การจัดทำระบบข้อมูลชุมชน**
และ การนำเอาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารมาใช้ในการ
ดำเนินงาน ชาวตะโหนดได้ร่วมกัน **จัดตั้งศูนย์**
เครือข่ายวิทยุเพื่อเฝ้าระวังและเตือนภัยพิบัติ
ภาคประชาชน เพื่อเป็นเครื่องมือเสริมศักยภาพ
และประสิทธิภาพการทำงานของท้องถิ่น รวมทั้ง
เชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานระหว่างภาคประชาชน
ด้วยกันเอง

ด้วยชุมชนมีประสบการณ์ที่ไม่สามารถช่วยเหลือ
กันได้ เพราะไม่รู้ใครอยู่ตรงไหน เวลาเกิดน้ำ
ท่วม บริเวณไหนได้รับผลกระทบมากหรือน้อยแค่
ไหน และไม่รู้ใครควรให้ความช่วยเหลือใครก่อน จึง

เกิดแนวคิดการทำ **แผนผังชุมชนรับมือภัยพิบัติ**
เป็นแผนผังแสดงพื้นที่ทั้งภายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง
โดยระบุพื้นที่อันตราย และพื้นที่ปลอดภัย ที่
ช่วยบอกให้รู้ว่าบริเวณไหนของชุมชนจะเกิดน้ำ
ท่วม ท่วมมากน้อยแค่ไหน นอกจากนี้ยังบอกรายละเอียด
ของครัวเรือนเพื่อช่วยให้รู้ว่าครัวเรือนใด
มีประชากรกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ เด็ก คนพิการ ผู้สูง
อายุ สตรีมีครรภ์ เพื่อจัดลำดับความสำคัญในการ
ช่วยเหลืออพยพในภาวะฉุกเฉิน นอกจากนี้ยังทำ
เส้นทางอพยพไว้เพื่อให้รู้ว่าแต่ละจุดควรใช้เส้นทาง

(ล่าง) แผนที่แสดงที่อยู่สมาชิกเครือข่ายเฝ้าระวังภัยพิบัติ
(ขวา) สมาชิกชุมชนตะโหนดจัดตั้งศูนย์เครือข่ายวิทยุเพื่อเฝ้าระวัง
และเตือนภัยพิบัติภาคประชาชน

ไหน ดังนั้น การทำแผนผังรับมือภัยพิบัติ จึงต้องทำ
ทั้งแผนที่ปลอดภัย (safety map) ควบคู่ไปกับการ
ทำแผนที่เสี่ยงภัย (risk map) ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เห็น
รายละเอียดที่ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำ จำเป็น
ต้องใช้แผนที่ที่มีความละเอียดสูงและมีสัดส่วนถูกต้อง
ร่วมกับการใช้ GPS เพื่อระบุพิกัดที่ถูกต้อง
ของแต่ละตำแหน่ง (มีสัญลักษณ์/สีที่ชัดเจน เพื่อ
แสดงบ้านเรือน เส้นทางอพยพ และอาคารต่างๆใน
ชุมชน)

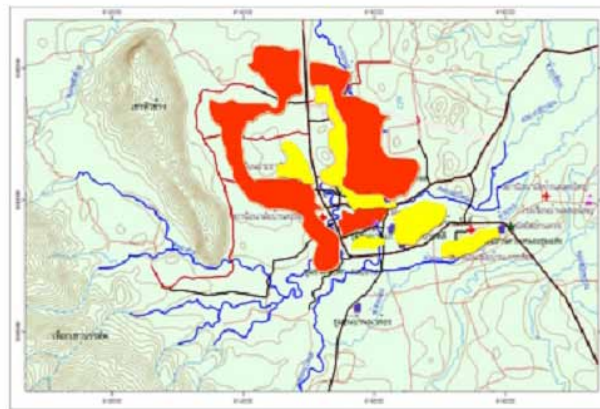

หลักการทำงานร่วมกันเพื่อรับมือภัยพิบัติ

ในการจัดทำแผนผังเพื่อรับมือภัยพิบัติและแผนลดความเสี่ยง ชุมชนได้ประสานความร่วมมือกับนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตพัทลุง และองค์กรพัฒนาเอกชน เช่น สมาคมรักษ์ทะเลไทย มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีหลักการในการทำงานร่วมกันว่า **ทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกันภายใต้ศักยภาพและข้อจำกัดของแต่ละฝ่ายมี และนำศักยภาพหรือข้อจำกัดเหล่านั้นมากำหนดเป็นแผนงานหรือยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการงานที่มีประสิทธิภาพที่สุด** ตัวอย่างที่เกิดขึ้นที่ชุมชนตะโหนด สะท้อนความจำเป็นและความสำคัญของการประสานความร่วมมือระหว่างภาคประชาชน ท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานของรัฐ และนักวิชาการ ที่ให้ความสำคัญในการทำงานที่ยืดหยุ่นให้ชุมชนเป็นฐาน ทำงานบนฐานข้อมูลและความรู้ทั้งจากชุมชนเองและจากหน่วยงานภายนอกที่บูรณาการการทำงานแทนการต่างคนต่างทำ อันนับได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการงานตั้งรับปรับตัวและการจัดการภัยพิบัติ

แผนงานในการจัดการภัยพิบัติของชุมชนตะโหนดที่กำลังดำเนินงานอยู่ คือการสร้างความตระหนักและการสร้างความเข้าใจกับชุมชนเรื่อง **ผังการใช้และการจัดการพื้นที่กับชุมชน** ที่สัมพันธ์กับขอบเขตพื้นที่ที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์พื้นที่ในกิจกรรมประเภทต่างๆ เช่น พื้นที่สำหรับการทำเกษตร การสร้างความเข้าใจเรื่องลักษณะ**การออกแบบอาคารบ้านเรือน**ที่จะช่วยลดผลกระทบจากน้ำท่วม โดยนำประสบการณ์จากตัวอย่างของบ้านเรือนในอดีต ที่สร้างแบบใต้ถุนสูงที่ไม่สูงมากนักเพื่อให้น้ำลอดผ่านใต้ถุนบ้านไป แต่ไม่สร้างความเสียหายให้กับบ้านเรือนและทรัพย์สิน ซึ่งนับเป็นการปรับตัวต่อภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น

แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมซึ่งทางชุมชนตะโหนดได้จัดทำร่วมกับสถาบันการศึกษาและองค์กรพัฒนาเอกชนในพื้นที่

“สิ่ง (หนึ่ง) ที่ชุมชนและท้องถิ่นคิดร่วมกัน คือการพัฒนาข้อมูลให้มีประสิทธิภาพและสามารถเรียกใช้ได้ตามความต้องการ เพราะที่ผ่านมาแม้ชุมชนจะมีศักยภาพในการจัดทำข้อมูลด้วยตนเอง แต่ระบบการจัดเก็บข้อมูล หรือข้อมูลที่จะต้องมีการใช้เทคนิคซับซ้อนต้องร่วมมือกับนักวิชาการ เช่น จากมหาวิทยาลัยในท้องถิ่น และในขณะนี้ชุมชนได้รับการหนุนเสริมการยกระดับศักยภาพการทำงานจาก มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ทำงานร่วมกับ สมาคมรักษ์ทะเลไทย ในการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายกับชุมชนอื่นๆที่อยู่ในระบบนิเวศเดียวกัน รวมทั้งพัฒนาระบบงานการลดความเสี่ยงและการจัดการภัยพิบัติร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติม”

นายอดุลย์ แก้วคงธรรม, สมาชิกเครือข่ายชุมชนคนรักกลุ่มน้ำ(ทะเลสาบ จังหวัดพัทลุง กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม สภากาชาดตะโหนด

ความร่วมมือของคนต่างรุ่น

การพัฒนาศักยภาพบุคคลากร เป็นยุทธศาสตร์ที่ สภานานวัตตะโหมคให้ความสำคัญ และมองถึงการ ถ่ายทอดองค์ความรู้ในพื้นที่จาก **คนรุ่นหนึ่งไปสู่ คนอีกรุ่นหนึ่ง** รวมทั้งการมีส่วนร่วมจากกลุ่มต่างๆ ในพื้นที่ในขบวนการทำงาน ดังนั้นแผนงานที่ สภานานวัตตะโหมคจัดทำจึงประกอบไปด้วยการพัฒนา ศักยภาพคนทำงานในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนา ด้านจิตใจและภาวะความเป็นผู้นำเยาวชน และ กลุ่มผู้หญิง ขยายและยกระดับการมีส่วนร่วมของ ผู้หญิงในกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ได้ มีการทำงานเพื่อสร้างเยาวชนและคนรุ่นใหม่ให้เข้า มาสานต่อการทำงานของคนรุ่นเก่า ทั้งนี้กลุ่มเป้าหมายประกอบไปด้วยเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบ กิจกรรมที่ดำเนินการมาแล้ว เช่น การจัด

การจัดค่ายเยาวชนเพื่อการฟื้นฟูต้นน้ำ

ค่ายเยาวชนเพื่อการฟื้นฟูต้นน้ำ การให้เยาวชนเข้า มามีส่วนร่วมก่อสร้างฝายชะลอน้ำ เป็นต้น

ประชากรกลุ่มเปราะบาง: ความต้องการ และการมีส่วนร่วม

การทำงานของชุมชนตะโหมคคำนึงถึงความแตกต่างของปัญหาและความต้องการของกลุ่มเปราะบางและกลุ่มชายขอบ โดยทั่วไปประชากรกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้หญิง เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ สตรี มีครรภ์ มีความต้องการเช่นเดียวกับประชากร กลุ่มอื่นๆ แต่ยังมีความต้องการเฉพาะเพิ่มเติม อันเนื่องมาจากความเปราะบางของพวกเขา ทำให้คนเหล่านี้ต้องการความช่วยเหลือเฉพาะกรณีเกิดภัย พิบัติ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเกิดน้ำท่วม ผู้สูงอายุ คน พิการ เด็กเล็ก ไม่สามารถเดินทางไปศูนย์พักพิงได้ จึงไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำสำรองเพื่อใช้สำหรับการดำรงชีวิต หรือกรณีหลังเกิดภัย เพศหญิงอาจ ต้องการความช่วยเหลือเฉพาะบางอย่าง เช่น แม่ ที่ไม่สามารถให้นมบุตรได้เพียงพออาจต้องการ นมสำหรับเลี้ยงเด็กก่อน สตรีมีครรภ์ต้องการการ ตรวจครรภ์ สตรีวัยเจริญพันธุ์กลุ่มอื่นต้องการผ้า อนามัยเวลาเป็นประจำเดือน ซึ่ง หน่วยงานที่เข้ามา ช่วยเหลืออาจไม่ละเอียดอ่อนพอที่จะคำนึงถึงความ ต้องการแบบนี้ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ประชากรกลุ่มเปราะบางเหล่านี้ไม่ได้รอรับความช่วยเหลือแต่เพียงอย่างเดียว ผู้สูงอายุ สตรี และผู้พิการ ยังมีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็นในการจัดทำแผนการอพยพในพื้นที่ การวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน การให้ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล และเป็นผู้ปฏิบัติ เช่น กรณีทำฝาย เด็กและเยาวชน จะเป็นกำลังสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้ชายในการจัดทำฝายชะลอน้ำ ซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการดึงเอา เยาวชนในพื้นที่มาทำงานร่วมกันเพื่อถ่ายทอดองค์ ความรู้และสร้างจิตสำนึกจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง หรือกลุ่มผู้หญิงซึ่งอาศัยความนุ่มนวลอ่อนโยนช่วยจัดเก็บข้อมูลมาใช้ในการวางแผนช่วยเหลือ กรณีเกิดภัยและทำแผนผังชุมชน ทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดอ่อน มีความลึกและชัดเจน

ผู้สูงอายุก็มีส่วนร่วมที่สำคัญในการนำประสบการณ์ชีวิต ความรู้ ภูมิปัญญาดั้งเดิมในการเข้าใจ ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น มาใช้ในการช่วยเหลือชุมชน เช่น กรณีลุงวิฑูรย์ซึ่งเป็นที่ เคารพของชุมชน เป็นต้นแบบในการทำการเกษตร วิถีพุทธ ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในชุมชน และทำให้สวนของตนเป็นแหล่งเรียนรู้ให้คนทั้งใน ชุมชนและนอกชุมชนได้มาศึกษาดูงาน

“ช่วงที่น้ำท่วมสองปีติดกันนั้น (ปี 2553-2554) ยากลำบากมากเพราะว่าอาศัยอยู่คนเดียว นมจาก (ขนมจาก) ก็ไม่ได้ทำขาย เพราะว่าออกไปไหนไม่ได้ แล้วพอฝนตกติดกันหลายวันยายต้องพึ่งชาวบ้านข้างๆ เพราะว่าไม่มีอาหารกับน้ำไว้กิน เพราะว่ายายมีคนหาเช่ากินค่านะ แล้วก็อยู่คนเดียวไม่ได้ซื้อของไว้กินหลายวัน ยิ่งช่วงที่ฝนตกหนักมากน้ำท่วมเข้ามาในบ้านก็ต้องลำบากข้างบ้านให้มาช่วย แล้วช่วงที่ฝนตก ก็เจ็บไข้ไม่สบาย ตัวบ่อย มันลำบากไปหมด”

นางกัลยา ขวัญทอง อายุ 77 ปี

แผนงานในอนาคต

กิจกรรมที่ชุมชนทำอยู่เป็นการดูแลในภาพรวมทุกส่วน ทั้งรักษาระบบป่าให้มีความสมบูรณ์ ขณะเดียวกันก็เตรียมความพร้อมในชุมชนเพื่อรับมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งที่ผ่านมาชุมชนได้จัดทำข้อมูลชุมชน แผนที่ชุมชนที่ประกอบด้วย แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม พื้นที่ปลอดภัย เส้นทางอพยพ เส้นทางน้ำผ่าน พื้นที่เสี่ยงดินถล่ม ผังการใช้พื้นที่ การออกแบบบ้านเรือนและอาคาร

แผนงานในอนาคตจะจัดทำรายละเอียดครัวเรือนเพิ่มเติม และประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ความรู้เรื่องการลดความรุนแรงจากภัยพิบัติ โดยมีกิจกรรมวิทยุเผ่าระวัง เพื่อรับรู้ข้อมูลภัยพิบัติและใช้ในการแจ้งเหตุ เพื่อให้ชุมชนสามารถรับมือกับเหตุการณ์ภัยธรรมชาติได้ทันท่วงที ซ่อมการกักภัย กู้ชีพ การอพยพ เพื่อให้แต่ละคนรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองเมื่อเกิดภัยธรรมชาติ และจะมีการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ มากขึ้น ในอนาคตคาดหวังว่าชุมชนและเทศบาลจะมีแผนป้องกันและรับมือภัยพิบัติร่วมกัน โดยเริ่มต้นจากการทำแผนผังชุมชนซึ่งชุมชนเริ่มดำเนินการมาบ้างแล้ว เพื่อให้การทำแผนผังชุมชนหรือแผนผังภัยพิบัตินี้กลายเป็นแผนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของทางเทศบาลตำบลตะโหนด

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ

- การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและเกี่ยวเนื่องกับการทำมาหากิน การทำการเกษตรที่ยั่งยืน
- การเสริมสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ภัยพิบัติและการจัดทำแผนการตั้งรับปรับตัว
- การจัดทำระบบข้อมูลเพื่อการจัดการภัยพิบัติ
- การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของชุมชน
- การสร้างมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างมีความหมายในการจัดทำแผนและดำเนินกิจกรรมการจัดการภัยพิบัติ และพัฒนาเครือข่ายเผ่าระวังภัย
- การวางแผนการใช้พื้นที่และการออกแบบอาคารบ้านเรือนและอาคารที่เหมาะสม
- การช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประสบภัย
- การประสานและบูรณาการความร่วมมือพหุภาคีในการทำงานที่มีชุมชนเป็นฐานและสอดคล้องระบบนิเวศน์

Tamod River Basin community: Adapting to mitigate and respond to disasters

Background

“Disaster risk reduction and community adaptation in Thailand” is part of the documentation of good practices in community-based disaster risk reduction of the project “Facilitating Partnerships of National and ASEAN DRR Authorities and Civil Society to Support AADMER Implementation (AADMER Project)¹,” by the AADMER Partnership Group (APG)². In Thailand, HelpAge International acts as the Country Lead and works in partnership with the Department of Disaster Prevention and Mitigation (DDPM) and other civil society organisations engaging in disaster management including APG member organisations. The project is supported by the European Commission on Humanitarian Aid and Civil Protection (ECHO). The document highlights mobilising multi-stakeholders for DRR and contributions and needs of vulnerable groups including older people, children, people with disabilities and women. The case study was drawn from the review report “Community Adaptation in Disaster Affected Areas” of Sustainable Development Foundation (SDF), and some additional information provided by SDF. SDF has been involved in the implementation of the AADMER Project to raise the public awareness about disaster management in Thailand.

1 AADMER – ASEAN Agreement for Disaster Management and Emergency Response was initiated in 2004 after the Indian Ocean Tsunami. The Agreement was signed by the ASEAN Foreign Ministries in 2005 and became legally binding as it entered into force on 24 December 2009 when ratified by all ten ASEAN Member States. This makes the AADMER the first legal-binding HFA-related instrument in the world. AADMER Project is implemented at both country and regional levels. Country-level implementation in Cambodia, Indonesia, Lao PDR, Myanmar, Philippines, Thailand and Viet Nam. AADMER stands for ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response

2 The APG is a consortium led by Oxfam, the member organisations are ChildFund International, HelpAge International, Mercy Malaysia, Plan International, Save the Children International and World Vision. It aims to promote partnership between civil organisations and ASEAN in development and disaster management.

Printed by: HelpAge International Year: October 2013

Address: 6 Soi 17, Nimmanhaemin Road, Suthem, Muang, Chiang Mai 50200, Tel: 053 225-440 Fax: 053 225-441, hai@helpageasia.org, www.helpage.org

Tamod River Basin community: Adapting to mitigate and respond to disasters

The need for community adaptation

Every time a disaster strikes, it directly and indirectly affects people at different levels depending on the severity of the disaster. It can damage livelihood, environment, property, and even cause death. There are natural disasters such as floods, storms, droughts, forest fires and earthquakes, as well as man-made disasters such as nuclear accidents, crude oil spills, and poorly designed and constructed infrastructure. Humans in the course of living can further increase damage caused by natural disasters. For example, house design and road construction that do not consider environment and ecosystem factors, existing problems or heavy deforestation, may lead to additional damages.

While disasters have increased in frequency and severity in recent years, there has been insufficient attention to community adaptation to reduce risks from disasters. This is an important issue that needs to be raised as part of national disaster mitigation efforts as well as placed on the public and community agenda; it is critical that all segments of society work together to be prepared in responding to and reducing loss from the event of a disaster.

The Tamod River Basin community in Phatthalung Province is a good model of how a community can take action in preparing and coping with repetitive flooding. The Tamod River Basin

community has taken a number of actions to reduce damage and loss from flooding, and its approach to community preparedness and mitigation could be applied to other communities.

The Tamod river basin community's call to action

The Tamod River Basin community is located at the foothills of the Bantat and Huachang mountain ranges, where water from the mountain peaks flow down to communities at the lower end of the valley. The Tamod River Basin community faces flooding every year, particularly during the rainy season. The flooding can result in strong currents and even flash floods, which has damaged homes and agricultural areas. Villagers claim the flooding is a result of climate change due to an increase in frequency and volume of rain. The flooding is further intensified by the community's use of commercial crops, resulting in a depleted natural forest that previously helped absorb water and divert the water

current from the mountains. In addition, flooding is further intensified by the community's increased construction of houses that obstruct waterways as well as house design that favours building houses with cement and bricks on the ground rather than traditional stilt design and construction off the ground. As a result, flooding that used to be manageable by the community has become more severe, with increased damage to livelihood, property and life.

Relocating or moving the community from flood-prone areas is not a viable option because there is limited land for relocation and is also too expensive for the villagers to purchase. Instead, since they cannot relocate and must live in the affected area, the villagers have adapted their way of living in order to co-exist with the occurrence of natural disasters in a way that significantly minimises the damage and loss they will likely experience.

Sustainable Development Foundation (www.sdfthai.org) The Sustainable Development Foundation was established in 1996 to promote the community's rights in sustainable natural resource management, encompassing land, water, forest and sea. Currently, the Foundation works on natural resource management and natural disaster risk mitigation, and community-based adaptation in response to climate change. In addition to working at the local level, the Foundation has collaborated with different sectors – government, academic and non-government organisations and civil society to develop good governance policies and plans that enhance the capability of all concerned parties, ultimately leading to sustainable development.

Sapa Lanwat Tamod (Temple Ground Council)

Since the Tamod River Basin community faces flooding and drought almost annually, the villagers decided to create a forum to discuss their problems and challenges, learn from one another and find solutions to mitigate the damage from the natural disasters. This forum became known as the Sapa Lanwat, or the “Temple Ground Council”. The Sapa Lanwat discusses all issues - both within and outside the community - that affect the villager’s lives, including social, cultural, economic, environmental aspects and natural resource management.

One of the key issues highlighted by the villagers was environmental – the situation of deforestation in their area that lead to intense flooding and insufficient water sources during droughts. This led to potential solutions for both. First, to address flooding, a “community forest” was created and conservation areas were defined. A community volunteer group was established that worked with the concerned government agency in managing the community forest. The community forest was also officially recognised by the government, leading to improvements in forest management where the community and the government agency worked together in collaboration. This initiative resulted in the protection and conservation of a critical forest area, preventing any further encroachment and deforestation from occurring. Second, to address the drought, a watershed ecosystem (การจัดการระบบนิเวศต้นน้ำ) was established. Part of the watershed includes a “water bank,” which involved building a dam to retain water from the creeks. Another part was to maintain

moisture in the forest and allow decomposition of organic materials; making the soil fertile and allowing the forest to become abundant in growth. This can slow down water currents and lessen the force of water, as well as provide absorption of water into the ground and help offset the occurrence of drought.

One of the key factors contributing to deforestation is the removal of natural forests to plant rubber trees. Since recreating abundant forest growth in the rubber plantations owned by individuals is impossible, the villagers agreed on another solution. The solution was to improve upon the current rubber plantation system by changing it to grow more than the rubber trees, and grow additional plants in the midst of the rubber trees, which is known as “agroforestry”. The community decided to use the model developed by Uncle Witoon Noosen, who uses a Buddhist concept in his rubber plantation (เกษตรแนวพุทธ) system that originates from nature. Uncle Witoon Noosen has adjusted and improved his rubber plantation since 1998. Currently, his plantation almost resembles a forest and has resulted in extended periods of high yield of latex rubber as compared to other rubber plantations. In addition, he points out that his plantation is better adapted to withstand strong storms. Other nearby plantations have sustained severe damages as a result of storms; whereas, Uncle Witoon’s rubber plantation has not, leaving many plantation owners very interested in mimicking his model.

Restoring the natural environment takes a long

time, and during this time there is still the likelihood of natural disasters occurring, and with increasing severity. Therefore, Sapa Lanwat Tamod expanded their discussion and scope of preparedness work to cover safety and security in people’s lives, livelihoods and properties (including community property). The expanded scope of work aimed to improve preparedness and disaster risk reduction by scaling up the community capacity to respond to disasters while also promoting community participation in resource management, forest conservation and rehabilitation, and land use and management to provide a suitable ecosystem for the highland area.

“Agroforestry” rubber plantation system resembles a forest has reduced damages from strong storm

Sapa Lanwat collaboration with multiple partners for effective disaster management

Disaster management undertaken by communities on their own and without stakeholder collaboration has significant limitations in several respects. For example, collaboration is needed to assist affected people when a disaster strikes: to evacuate the sick, the elderly older people, and disabled; to support people to recover after the disaster; and to restore the environment. Understanding these limitations, the Tamod River Basin community initiated collaboration with the Tamod Sub-District local authority, and other concerned agencies. Additionally, to be more systematic in implementing disaster management activities, the Sapa Lanwat developed a “community information system for disaster preparedness,” allowing all community members to be aware and participate in the activities. To provide early warning, the Sapa Lanwat worked with the local authority, utilising their communications technology to create the “Radio Network Centre for Surveillance and Disaster Warning of the Civil Society;” this provided a tool to enhance capacity of Tamod Sub-District local authority and build linkages between government, civil society organisations and potentially-affected communities.

During the Sapa Lanwat discussions, community members shared their experience in not being able to support each other during past floods because there was no specific information on locations of vulnerable community members, what areas of the community were affected, and who should be responsible for providing evacuation assistance. This led to the development of

a community preparedness map for responding to disasters. This map, created by the community, identifies the areas in the community as risk areas and safe areas. The risk areas are areas of the community that will likely be flooded and the safe areas are areas of the community where flooding is unlikely, and within those areas are designated locations where people can take shelter. It also provide details of households to indicate which households have vulnerable people - namely children, people with disabilities, older people the elderly, pregnant women - so that they will receive priority evacuation support and special assistance at the shelter. It also highlights the routes for evacuation so that community members located at different

places in the community know which route they should use for evacuation to reach the safe shelters. According to the community’s experience, a disaster preparedness map should identify both risk features (flood-prone areas and households with vulnerable people) and safety features (routes for evacuation and safe shelter locations), as noted above. To ensure that the map is readable and recognisable by community members, the map should detail the topography, with appropriate and accurate scaling, and use GPS to identify the correct coordinates of each target location (with clear symbols/colours to represent actual houses, evacuation routes and community buildings).

(Below) A community preparedness map for responding to disaster indicates network members of “Disaster Warning of the Civil Society”

(Right) Tamod community established “Radio Network Centre for Surveillance and Disaster Warning of the Civil Society”

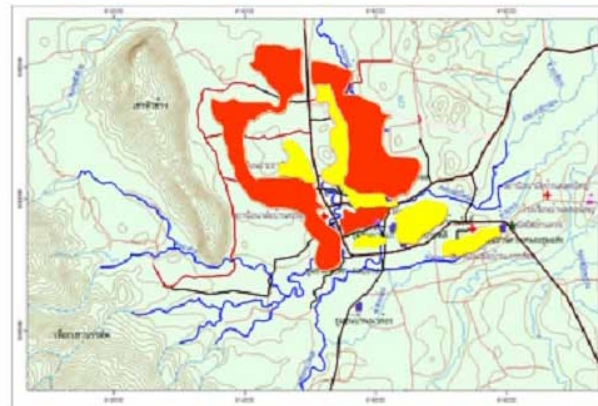

The principles behind Sapa Lanwat's community adaptation

In developing the disaster preparedness map and the other measures for preparedness and disaster risk reduction, the Tamod River Basin community collaborated with academics from educational institutes, notably Prince of Songkla University (Had Yai Campus) and Taksin University in Phatthalung Province; it also worked with non-governmental organisations, such as Rak Thalay Thai Foundation and the Sustainable Development Foundation. The collaboration is underlined by several principles, including 1) working together with a shared purpose, 2) recognising different strengths, potential and limitations of each party, and using them to formulate strategies, and 3) developing plans to ensure the most effective performance. The example of the Tamod River Basin community efforts reflect the need and importance of collaboration between multiple stakeholders – communities, local authorities, non-governmental organisations, academic institutions, and government agencies. It emphasises a community-based approach and is based on integrated information and knowledge from the community and outside organisations instead of each taking their own way. These elements are vital for supporting community adaptation and disaster management.

Currently, a disaster management plan being implemented in Tamod River Basin community is raising awareness and enhancing under-

standing about land use and management in the community. The community discusses land use planning for different purposes, such as for agricultural activities; residential living that incorporates design and construction of houses to reduce the impact from floods (traditional stilt design and construction); and shared community spaces that provide for community forest. This community plan is a way the community can see the impact of land use, and adopt practices to co-exist and mitigate the effects from natural disasters.

Map indicates flood prone areas developed by Tamod community in collaboration with academic institution and non-profit organisations in the location

“One of the collaborations between the community and local authority is creating a set of information that can be used effectively when required. In the past, the community collected data by itself. But data collection and development of the information system that requires use of specific technology, academic knowledge and skills should seek support from academics from the locality. Also, currently, the community receives support from the Sustainable Development Foundation (SDF) in enhancing the community’s potential and capacity. SDF works with Rak Thalay Thai Foundation to promote networking with other communities that are located in the same ecosystem. The community is in the process of further developing the system for disaster management, including disaster risk reduction activities with the Sub-District Administrative Organisation.”

Mr. Adul Kaewkongtham, member of Community Network of People for Conservation of the Marsh Lake in Pathalung Province, and member of the Resource and Environment Conservation Group of the Tamod River Basin Community.

Intergenerational cooperation

One of the priority areas of the Sapa Lanwat is having a human resource development strategy. It involves transferring a body of knowledge from one generation to subsequent generations, and ensuring participation in the working process that engages different groups in the community. Thus, the work plans developed by the Sapa Lanwat consists of strengthening the capacity of key people and groups for future engagement; for example, it promotes the moral values, leadership development and participation of youth and women. Youth in the community represent a new generation, and are encouraged to participate and take forward the process currently being initiated by the older generation. Specific activities also engage the youth, such as having a youth camp to restore the community watershed areas and take part in dam construction to provide a long-term source of water for the community.

Youth map for restoration of the community watershed areas

Vulnerable groups: Their needs and contributions

Tamod River Basin community recognises the different needs and challenges faced by vulnerable and marginalised groups, and has taken these groups into consideration in implementing strategies and plans for disaster management. In general vulnerable groups, such as children, older people, disabled persons, pregnant women, have similar needs to the rest of the community, but they also have other specific needs due to their physical vulnerability and individual circumstances. Therefore, they will always require more specific and specialised assistance when a disaster strikes; for example, during a severe flood, their physical limitations will make travelling to the shelter area difficult. They may also face challenges in accessing other services (food, non-food items like drinking water, and other disaster resources) if they are not given special attention. During a recovery period, some non-lactating women may require formula for their babies and pregnant women will need appropriate pre-natal check-ups, while other women may require feminine hygiene products. Service providers often overlook these types of specific needs.

However, it is not the case that these vulnerable groups only require special assistance and support; they can also provide essential information in community adaptation. For example, youth, older people, women and disabled persons have skills and knowledge to contribute to development of the evacuation plan, natural resource management and environment plans, and can provide vital information about their community. Children and youth are also an important

source of labour, together with adult men, in the construction of the dam and restoration of watershed areas. This is also a strategy to strengthen the youth; have them work together and build a sense of responsibility for the safety and sustainability of their community, while also creating an opportunity for transferring skills and knowledge and skills from the older generation. Women provide a nurturing resource for their community, understanding the vulnerable groups and effectively collecting the detailed household data for planning assistance and support when disasters strikes and incorporated into the community preparedness map.

Older people have the value of sharing their life experiences, local/ traditional knowledge and wisdom, and their understanding of nature, environment and community in their locality. This value can input into disaster management and support the community's adaptation. Uncle Witoon is an older person and very well respected by the community. His agro-forestry model applies an agricultural method based upon a Buddhist concept. He shares and transfers his knowledge to the interested community members, and uses his rubber plantation as a resource for learning – both for the community and for visitors.

“During the floods, two consecutive years ago (2553-2554), it was really difficult for me because I lived alone. I couldn’t make Kanom Jark (traditional southern dessert) to sell, and I couldn’t live in my house. When it rained consistently for many days, I had to rely on my neighbours for food and water. I lived on my previous daily earnings to buy necessities. I couldn’t store food for many days. During a heavy rain, water entered the house and I had to ask my neighbour to help. I often felt guilty. Life was very hard during this time.”

Ms Kanlaya Kwanthong, 77 years old

Way forward

The Tamod River Basin community’s community adaptation activities cover all aspects of community life - maintaining a community forest and ecosystem, while also capacitating the community members to respond effectively and efficiently to disasters that may occur. The community has developed a community information system, community preparedness map (highlighting risk areas for flooding, evacuation routes, water ways, risk areas for landslides), and developed a land use plan that incorporates community adaptation into each type of land use as well as housing and building designs.

The Sapa Lanwat’s plans for the future include continuing to collect and update details of households, and to disseminate information and hold discussions with the community members to gain a better understanding of ways to mitigate damage and loss from disasters. They will also test the early warning system so that the community is prepared and can react in a timely manner in the face of disasters. In addition, it is planning to conduct a drill for first responders in the community for rescuing, resuscitation, and evacuation. It will continue to coordinate with other organisations to strengthen linkages and response efforts. It is hoped that the community and the Tamod Municipality will work together to develop an integrated disaster prevention and response plan, utilising the existing community preparedness map as a way to synchronise and coordinate with disaster management personnel from the Tamod Municipality.

Disaster management strategies applied by the Tamod River Basin community

- Conserve and restore natural resources to reduce risk from natural disasters, and to support community livelihoods and sustainable farming
- Facilitate learning about climate change, disasters and develop plans for adaptation and response to disasters
- Develop an information system for disaster management
- Strengthen and develop the capacity of the community to act
- Promote meaningful participation of the community in developing plans and implementing disaster management activities, and create a network for early warning and collaborative response
- Plan appropriate land use and incorporate disaster mitigation into each function including housing and building designs
- Assist and provide support to affected people during disasters and during the recovery period
- Undertake disaster management using multi-partnership resources, and utilising a community-based approach that takes into account the local context, information, and ecosystem.